

Forfatter: Møller, Poul Martin

Titel: Udrag fra Skrifter i Udvalg

Citation: Møller, Poul Martin: "Skrifter i Udvalg", i Møller, Poul Martin: *Skrifter i Udvalg*, udg. af HANS BRIX ; SOPH. MICHAËLIS ; CARL S. PETERSEN ; POUL TUXEN , 1930, s. 434.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-moeller02val-shoot-idm140573400982992/facsimile.pdf> (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Skrifter i Udvalg

- 182 *Auroras Ægtemand*. Tithon, der efter det græske Sagn »fik Aurora til sin Mage« (I, 109), opnaede Udødelighed, men da Gudinden havde glemt at bede om evig Ungdom for sin Elskede, visnede hans Lemmer langsomt hen.
- 185 *Nye Betegnelser* o. s. v. især i Titlen paa I. H. Fichtes ovenfor omtalte Værk: »Die Idee der Persönlichkeit oder der individuellen Fortdauer«. Smlgn.: »Han vilde gærne vide, hvad de nyeste Filosofer tænkte om — Individualitetens Regeneration eller Personlighedens Palingenesi. Kun i saadanne lærdklingende Skoleord vilde han, lige som maskeret, nærme sig hvad der egentlig laa ham paa Hjærtet«. (Ingemanns Event. og Fort. V, 145).
- 185 Anm. Digtet »Charlotte Bull« af T. Algreen-Ussing (se ovenfor S. 419) findes i »Harpen« 1824 Nr. 49 og slutter, i øvrigt med et Udtryk fra Oehlenschlägers »Bjarkemaal«:
- Ak! Hvad er vel hele Livet
andet end et Pust i Sivet
og et farvet Bølgeskum?
- 188 *Bindet af en Nummerbog*, d. e. den straks efter nævnte numererede Lejebiblioteksroman. »Bare du ikke arbejder altfor meget! — Læg dig paa din Sofa med en Nummerbog i Haanden«. (Mindeblade om Oehlenschläger S. 258).
- 189 *Campes Ledstraad* er den kendte Pædagogs »Versuch eines Leitfadens beim christlichen Religionsunterricht für die sorgfältiger gebildete Jugend«, som 1793 var bleven oversat paa Dansk og brugtes i Skolerne.
- 190 *En stærk Aand*, gammeldags Udtryk for: Fritænker (esprit fort).
- 191 *Fichte* er den ovenfor (S. 433) som den yngre Fichte omtalte Søn af J. G. Fichte, ved Navn I. H. Fichte.
- 194 *Moses Mendelssohn*, den kendte Populærfilosof, søger i *Phädon* (1767) at bevise Sjælens Udødelighed.
- 203 *Sensu strictissimo*, i snævraste Forstand.
- 204 *Den i Samfundet levende og voksende Tradition*. Med denne Fremstilling af Traditionens Betydning i det aandelige Livs Udvikling maa sammenlignes Afhandlingen over populære Ideers Udvikling. Samme Tankegang findes tillige i Indledningen til en latinsk Afhandling

- af Forfatteren fra 1823: *De invidia diis ab Herodoto et æqualibus attributa*.
- 212 Anm. J. B. Schad (d. 1834) i »Geist der Philosophie unserer Zeit« (1800); *Hintichs* (se Anm. t. S. 140) i »Grundlinien der Philosophie der Logik« (1826).
- 217 *Kristelig Livsanskuelse*. I Overensstemmelse med dette Udtryk kaldtes Poul Møller af den Præst (A. N. C. Smith ved Frue Kirke), der talte ved hans Kiste, »en kristelig sindet Mand«.
- 223 *Jean Paul*, i Skriftet *Das Kampanerthal oder die Unsterblichkeit der Seele* fra 1798.
- 228 *Peisithanatos*, d. e. den, der overtaler til at dø, kaldte man Hegesias fra Alexandria (3. Aarh. f. Chr.), især paa Grund af hans Skrift »Selvoppgiveren« (Ἀποκατερόν).
- 229 *Opgivet den abstrakte Panteisme* som Schelling og især Steffens.
- 235 *Kødets Evangelium*, som Heine kalder det, i Indledningen til »Die romantische Schule«, hvor han vender sig imod »Fordømmelsen af Kødets« i den katolske Religion og forsvarer Nydelsen af Jorden, »den skønne Guds-Have, vor umistelige Arvedel«. (Sämtl. Werke ved E. Elster V, 2172). — *De lo med fremmede Ansigter*, Odysseen XX, 347 jvfr. Anm. til S. 130.
- 236 *Man behøver jo desuden blot at erindre sig o. s. v.* Poul Møller er ikke bleven var, at den samme Indvending kunde gøres mod hans egen Indskrænkning af Traditionen til kun at gælde den kristelige Bevidsthed.
- 239 *Tertium cognitionis genus*, en tredje Art af Erkendelse.
- 241 *Et Værk af Arthur Schopenhauer*. Die Welt als Wille und Vorstellung. (Forf. Anm.). Schopenhauer var ikke Professor, men havde en Tid virket som Privatdocent ved Universitetet i Berlin. — I Værkets sidste Bog, der handler om Ophævelsen af Viljen til Livet, omtaler Schopenhauer den buddhistiske Lære om Nirvana (Udslukning).
- 250 *Roser fra Paradis*, se I, 175 m. Anm. — *Det berlinske Tidsskrift* o. s. v. er Bruno Bauers Zeitschrift für speculative Theologie (1836—38).